

чия думка служила для автора світогляд. та естет. орієнтиром) і коротка інформація про себе на 3 абзаци, які мали починатися словами: я – літ-ра – світ. Наприкінці кожен автор подавав коротку бібліографію влас. творів чи публікацій. Журнал друкували коштом автора (або спонсорів).

У 1990-і рр., коли книговидавництво літ. журнали переживали кризу, це була можливість авторові заявити про себе. Ред.-видавець – Б. Смоляк, менеджер – Олесь Ольсич (О. Гордон).

Є. М. Баран

МОРЕНЕЦЬ

Володимир Пилипович (09. 06. 1953, Київ) – літературознавець, критик, перекладач. Син П. Моренця. Д-р філол. н. (1994), проф. (2001). Засл. діяч н. і т. України (2015). Держ. премія України ім. Т. Шевченка (1996), премія ж. «Сучасність» (1993). Чл. НСПУ (1983), один з ініціаторів створення й чл. АУП (1996; віце-президент – 1997–2004). Закін. Київ. ун-т (1975), у 1973–74 як полоніст за обміном навч. у Варшав.

ун-ті. Працював літ. ред. ж. «Економіка Радянської України» (1977–82); н. с. Ін-ту літ-ри НАНУ (1982–96; обидва – Київ); від 1996 – зав. каф. літературознавства, від 1999 – декан магістеріуму, 2003–15 – віце-президент із наук. студій, від 2011 – 1-й віце-пре-

зидент, у 2014 – в. о. президента Нац. ун-ту «Києво-Могилян. академія». Викладав укр. літ-ру в Оттав. ун-ті (1990), досліджував літ. архіви та орг-цію Ph.D. програм у Колумбій. ун-ті (США, 1999, 2007–08). Дебютував як літ. критик 1974. Автор літературозн. та крит. праць, низки публікацій у періодиці, проблемно-огляд. студій укр. поезії у колектив. монографіях «Бій ішов святий і правий» (1985), «Діалектика художнього пошуку» (1989), «Tertium non datur» (2014). Автор ґрунт. статей про укр. митців (зокрема М. Вороного, В. Симоненка, Л. Талалая, М. Вінграновського, Т. Федюка, Д. Павличка, А. Бортняка, В. Герасим'юка, М. Самійленка), літ.-мист. групи і течії (Праз. школу та Нью-Йорк. групу поетів, Київ. школу поезії, укр. авангард тощо). Наук.-крит. працям М. притаманні аналітичність суджень, особлива увага до естет. та морально-етич. природи й специфіки худож. (переважно поет.) явищ, індивід. стиль викладу. З багатьма огляд. та портрет. розділами М. виступив у кн. «Історія української літератури. ХХ ст.» у 2-х т. (1993–95), був співред. її 2-го вид. (1998). У твор. доробку має художні перекл. з польс. літ-ри та гуманітар. думки 20 ст., зокрема фундам. працю А. Валіцького «В полоні консервативної утопії» (1998). Наук. ред. й упорядник колектив. праці «Людина в Часі: (філос. аспекти укр. літ-ри ХХ–ХХІ ст.)» (ч. 1–2, 2010–11), а також ініціатор і наук. ред. вид. «Філософія літератури» І. Фізера (2012). Усі зазнач. книги видані у Києві.

Пр.: Джерела поетики Константи Ільдефонса Галчинського. 1986; На відстані серця: Літ.-крит. нариси, есе. 1986; Борис Олійник: Нарис творчості. 1987; Володимир Сосюра: Нарис життя і творчості. 1990; Національні шляхи поетичного модерну першої половини ХХ ст.: Україна і Польща. 2002; Оксиморон: Літературозн. статті, дослідж., есеї. 2010 (усі – Київ).

Літ.: Володимир Пилипович Моренець: Біобібліогр. покажч. 2003; Слово, яке тебе обирає: Зб. на пошану проф. В. Моренця. 2013 (обидва – Київ).

В. Г. Дончик

МОРЕНЕЦЬ

Микола Іванович (Моренець Николай Іванович; 09(22). 05. 1900 – 23. 02. 1973, Ленінград, нині С.-Петербург) – російський історик, архівіст. Канд. істор. н. (1955). Працював н. с., зав. чит. залу Центр. архіву внутр. політики, культури й побуту в Ленінграді (нині Рос. істор. архів), де 1939 знайшов оригінал «відпускної» Т. Шевченка, що тривалий час

уважали втраченою, 1940 – список поеми «Кавказ» (із малюнком на обкладинці), що його з пам'яті зробив А. Красовський у в'язниці. Біографію і творчість укр. поета М. почав вивчати від 1935, встановив багато невідомих раніше с.-петербур. адрес Т. Шевченка, вперше ввів у наук. обіг чимало даних про нього як пансіонера Т-ва заохочування художників, про особу В. Ширяєва, перебування поета в його майстерні, про лотерею для викупу тощо. Автор низки розвідок про Т. Шевченка, результати своїх багатоліт. пошуків узагальнив у кн. «Шевченко в Петербурзі: по памятных местах

М. Моренець із дружиною біля пам'ятника Т. Шевченку в Каневі. 1961

жизни и творчества» (Ленінград, 1960). Брав участь у різноманіт. заходах із вшанування пам'яті укр. поета, зокрема на 1-й наук. шевченків. конф. 1952 у Києві виголосив ґрунт. доповідь «Деякі адреси і пам'ятні місця Шевченка в Петербурзі» (опубл. у «Збірнику праць 1-ї і 2-ї наукових шевченківських конференцій», К., 1954), у створенні Мемор. майстерні Т. Шевченка в АМ у Ленінграді (нині Рос. АМ).

Пр.: Нові матеріали до біографії Т. Г. Шевченка // Пролетар. правда. 1939, 22 січ.; Шевченко і «Общество поощрения художников» // Наук. зап. Ін-ту укр. літ-ри АН УРСР. К., 1939. Кн. 4; Отпускная записка Т. Г. Шевченко // Лит. газ. 1939, 20 апр.; Т. Г. Шевченко в Петербурзі // ОМ. 1940. № 3; Орские альбомы Шевченко. (Поиски альбомов писателя, относящихся к 1847, 1848 и 1850 гг.) // Лит. Россия. 1965, 14 мая; Коли Т. Шевченка було відправлено на заслання? // РЛ. 1967. № 10.

Літ.: Воложенінов І. Серед братів-росіян // ЛГ. 1961, 17 лют.; Лебединська Т. Пам'ятні місця Т. Г. Шевченка в Санкт-

Петербурзі. К., 1994 (рос. мовою – С.-Петербург, 2004); Вареник О. Івакін проти Шагінян і Моренця (про деякі аспекти радянського шевченкознавства) // Шевченків світ. 2015. Вип. 8.

Т. М. Лебединська

МОРЕНЕЦЬ

Пилип Григорович (27. 11. 1919, с. Варва, нині смт Черніг. обл. – 07. 12. 1969, Київ) – літературознавець, педагог, поет. Батько В. Моренця. Канд. філол. н. (1965).

Учасник 2-ї світ. війни. Закін. Київ. ун-т (1947). Працював у Києві: н. с. Музею Т. Шевченка, учителем серед. школи № 147 (1948–58), н. с. сектору методики літ-ри Укр. НДІ педагогіки (1958–69). Автор метод. посібника «Вивчення української радянської літератури у восьмирічній школі» (1962), підручника «Українська література» для 4-го кл. (1969, співавт.), що впродовж 20-ти р. витримав низку перевидань. Підготував монографію «Виразне читання в школі», що фактично була його доктор. дис., однак здійснити ці наміри не встиг. У повоєнні роки досить активно виступав з добірками віршів в укр. періодиці: «Альманах молодих письменників» (1947), зб. «Літературна молодь» (1952; 1954), ж. «Дніпро» (1946, № 7–8) тощо. Поет. спадщина М. зібрана у кн. «А пісня лунає...» (1973; усі – Київ).

Літ.: Самійленко М. «Бо що таке поезія?..» // Моренець П., Маловик Г. А пісня лунає... К., 1973.

О. П. Моренець

МОРЕНКО

Алевтина Григорівна (25. 09. 1972, м. Волзький Волгогр. обл., РФ) – фізіолог. Д-р біол. н. (2015). Закін. Волин. ун-т (Луцьк, 1995), де відтоді й працює (нині Сх.-європ. ун-т); 2006–15 – вчений секр., від 2015 – зав. каф. фізіології людини і тварин. Вивчає індивід. особливості мозк. процесів людини під час переключення мотор. програм різних мануал. рухів.